

Discurs per a la General Assambly de l'ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education)

Molt bon dia, senyor president de *the European Association for Quality Assurance in Higher Education*, senyor rector en funcions de la Universitat Politècnica de Catalunya, directors i directores de les agències europees de qualitat, senyores i senyors.

Permetin-me, en primer lloc, agrair-vos el fet d'haver escollit Barcelona per celebrar la sisena l'Assemblea General de la seva Associació. És un honor, per a nosaltres, acollir la celebració de la trobada anual d'un dels quatre pilars consultius en la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior, —juntament amb l'Associació Europea d'Universitats (EUA), l'Associació Europea de Centres d'Ensenyament Superior no Universitaris (EURASHE) i l'Associació Europea d'Estudiants (ESU).

Els orígens del sistema universitari de Catalunya es remunten a l'any 1300, ja fa més de set segles, quan es va fundar el primer estudi general o universitat a Catalunya. Des d'aleshores ençà, es van crear universitats a diferents poblacions catalanes, que al llarg dels segles van patir diverses vicissituds. A mitjan dels anys 80, Catalunya disposava de 3 universitats estructurades amb varies seus. Però és a partir del traspàs de competències en matèria d'universitats de l'Estat Espanyol al Govern de Catalunya quan es comença a perfilar el sistema universitari català actual, que s'estén per tot el territori.

Des de l'any 2003, Catalunya compta amb 12 universitats, de les quals 7 són públiques, 4 de privades i 1 de no presencial. El sistema universitari català ofereix 492 titulacions universitàriesⁱ. I aquestes són impartides per 16.500 professors a 227.000 estudiants. D'aquests, 4.500 marxen a altres universitats en el marc de programes de mobilitat, i uns 7.500 estudiants vénen a cursar els seus estudis a Catalunya. Anualment es graduen unes 30.000 personesⁱⁱ.

La política universitària a Catalunya, canalitzada per la Conselleria d'Innovació, Universitats i Empresa, des de fa anys i entre altres qüestions, destaca pel compromís

vers la qualitat de les nostres institucions d'educació superior, i pel compromís vers la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior, que persegueix l'enfortiment de la dimensió intel·lectual, cultural, social, científica i tecnològica d'Europa; el reconeixement del paper central que ocupa l'educació superior i les universitats en la promoció de la mobilitat dels ciutadans, la demanda de població qualificada i el desenvolupament general del continent; l'increment de la competitivitat i la capacitat d'atracció del sistema europeu d'educació superior en l'esfera internacional; i la promoció del mercat de treball a Europa en un context canviant que exigeix una formació al llarg de la vida, adopció d'un sistema fàcilment comparable de titulacions universitàries i afrontar amb garanties els nous reptes de la societat del coneixement.

Un dels exemples més rellevants en els quals s'ha concretat la política universitària a Catalunya és, al 1996, la creació de la primera agència de qualitat a l'Estat Espanyol, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya). L'Agència catalana és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat al sistema universitari català i, des de la seva creació, ha destacat per treballar d'acord amb els valors de qualitat, innovació, transparència, cooperació i intercanvi i construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Fruits d'aquests treballs, podem destacar que la nostra agència, l'any 2000, va esdevenir la primera agència de qualitat a Europa certificada amb la norma ISO 9001, certificat que renova i actualitza anualment.

En el mateix any va ser membre fundador de l'ENQA i, posteriorment, i un cop superat tots els processos d'avaluació externa, l'any 2008 va ser renovada com a membre de ple dret d'aquesta associació, de la qual actualment està present en el seu Consell de Direcció. També l'any 2008 ha estat una de les tres primeres agències a ser inclosa en el Registre Europeu per a l'Assegurament de la Qualitat en l'Educació Superior (EQAR), cosa que permet millorar la transparència i la confiança en matèria d'educació superior a Europa, i també la cooperació de les principals parts implicades en el desenvolupament de l'EEES.

L'agència catalana va tenir una primera reforma legal el 2003 per ampliar-li les competències i atribucions en el marc de la certificació i l'acreditació tant d'institucions

com de professorat universitari. En aquests moments, i rel de l'avaluació externa realitzada a l'Agència Catalana per part de l'ENQA, el Govern de Catalunya està treballant en la tramitació d'una llei pròpia per a l'Agència, que segueix les recomanacions fetes per l'ENQA, i que entre altres millora la participació dels agents implicats en els òrgans de govern i en els processos d'avaluació de la institució.

El treball de les agències europees ha estat i és molt important per a la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior. La feina que s'ha fet durant aquests anys és molta i de molt valor social. Però ara, el que cal, és impulsar sobretot la transparència i la informació d'aquesta feina a la societat, als usuaris. La societat civil ha de conèixer quina és la qualitat de les institucions d'educació superior que operen al seu territori. I ha de fer servir tots els mecanismes possibles per assegurar la transparència dels programes de formació, els sistemes de seguiment i la seva acreditació.

Els estudiants d'arreu d'Europa, i també d'aquells que es beneficien dels programes de mobilitat, han de tenir informació de primera mà de la qualitat de l'estudi que volen cursar. Aquest, és, sens dubte, uns dels principals reptes que les agències de qualitat europees heu d'afrontar.

La informació és vital per implicar més els diferents agents en la comunitat universitària. En aquest sentit, permeteu-me fer un especial esment als estudiants. En el darrer any, alguns estudiants catalans s'han mobilitzat en contra de l'Espai Europeu d'Educació Superior. El Govern de Catalunya impulsarà diferents accions per a millorar la informació i la participació dels estudiants, però vull destacar, d'entre totes elles, els de cursos de formació, adreçats als estudiants universitaris, específics sobre qualitat universitària que des de fa temps l'Agència Catalana està impulsant.

Aquest cursos, són una bona pràctica que hauria d'incorporar-se de manera habitual a les universitats, són un instrument per implicar més els usuaris en la qualitat dels serveis que presten les universitats. Són, doncs, els camins de la transparència i de la informació pels quals hem d'anar explicant i rendint comptes de la qualitat del sistema universitari.

La conselleria d'Innovació, Universitats i Empresa que encapçalo té l'objectiu de dotar Catalunya de les eines necessàries per fer un salt qualitatiu cap a una economia basada en el coneixement, sumant en una conselleria les competències en els principals sectors de l'economia productiva amb els grans generadors de coneixement i de capital humà, les universitats. Treballem perquè les nostres empreses siguin més competitives, per l'excel·lència de les nostres universitats, per la recerca i la innovació com a motor del nou model de societat i economia del coneixement i, en definitiva, perquè Catalunya, plenament integrada en l'Espai Europeu, esdevingui un país més desenvolupat, pròsper i sobirà.

L'assoliment d'aquest objectiu passa, entre altres, per la bona tasca de les agències de qualitat, i, com no, també està completament vinculat amb la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior, el qual permet potenciar la qualitat i la competitivitat internacional de l'educació superior a Europa, possibilitant un augment de la mobilitat i de l'ocupació dels titulats universitaris europeus.

L'assemblea que avui ens ha reunit ha de tractar dels mètodes de garantia de la qualitat dels ensenyaments universitaris que caldrà implantar en la propera dècada, especialment aquells que estaran dedicats a l'avaluació dels objectius d'aprenentatge i assoliment de competències de tipus acadèmic, professional i personal dels futurs graduats. Desitjo que els treballs d'aquest dia i mig siguin molt fructífers i que les conclusions a què s'arribin contribueixin a la realitat de l'Espai Europeu d'Educació Superior. Sigueu benvinguts.

Moltes gràcies.

Josep Huguet i Biosca
Conseller d'Innovació, Universitats i Empresa

ⁱ La relació titulacions / centres ofertes pel sistema 2009-2010.

ⁱⁱ Dades corresponents al curs 2008/2009.